

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-1-120 (Devralma)
Karar Sayısı : 03-76/924-388
Karar Tarihi : 4.12.2003

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : R. Müfit SONBAY, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL
Prof Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Kublay ATASAYAR,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER: F.Yeşim AKCOLLU, Müge ÖZERCAN

**C-BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Shell Oil Company
Temsilcisi: Dr. Ünal TEKİNALP
Büyükdere Cad. Ben-Tek İş Merkezi No: 47/606
Mecidiyeköy-İstanbul

D- TARAFLAR

: - Shell Oil Company
P.O. Box:2463 Houston Texas 77252-2463 ABD

- Pennzoil-Quaker State Company
P.O. Box: 2967 Houston Texas 77252-2967 ABD

E- DOSYA KONUSU: Pennzoil-Quaker State Company'nin hisselerinin tamamının Shell Oil Company tarafından devralınmasına izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 1.9.2003 tarih, 4246 sayı; 30.9.2003 tarih, 4721 sayı; 1.10.2003 tarih, 4753 sayı; 21.10.2003 tarih, 5128 sayı ve 12.11.2003 tarih, 5542 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 21.11.2003 tarih, 2003-1-120/Öİ-03-FYA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 1.12.2003 tarih, REK.0.05.00.00/153 sayılı Başkanlık önergesi ile 03-76 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Pennzoil-Quaker State Company'nin tüm hisselerinin Shell Oil Company tarafından devralınmasının, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu, fakat hakim durum yaratılmasına veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilerek rekabetin

önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağından işleme izin verilmesinde herhangi bir sakıncanın bulunmadığı ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Shell Oil Company (Shell)

Shell'e bağlı şirketler, servis istasyonu işletmeciliği, kara ve denizde petrol ve doğal gaz arama, petrol-doğal gaz nakliyesi ve ticareti, elektrik üretimi, enerji danışmanlığı gibi alanlarda faaliyet göstermektedirler. Shell grubu şirketlerinde hisseler ağırlıklı olarak Royal Dutch Petroleum Company (%60) ve The Shell Transport and Trading Company Plc'ye (%40) aittir.

Shell grubuna dahil Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlere aşağıda yer verilmiştir:

- Shell Company of Turkey Limited (akaryakıt dağıtım ve madeni yağ pazarlama şirketi)
- Shell Petrol A.Ş. (perakende pazarlama şirketi)
- Refinedarij Shell Mersin Nv (rafineri şirketi)
- Çekisan Depolama Hizmetleri Ltd. Şti. (akaryakıt ve madeni yağ depolama şirketi)
- Shell EP and Gas Business Development Turkey B.V. (rafineri şirketi)
- ATAŞ Anadolu Tasviyehanesi A.Ş. (rafineri şirketi)
- Shellgaz Ticaret ve Sanayi A.Ş. (LPG dağıtım şirketi)

Grubun madeni yağ satışı ile iştigal eden şirketleri Shell Company of Turkey Limited ve Shell Petrol A.Ş.'dir.

H.1.2. Pennzoil-Quaker State Company (PQS)

PQS, madeni yağ, filtre, antifriz ürünleri gibi "otomotiv tüketici ürünleri (automotive consumer products)" üretimi alanında faaliyet göstermektedir. PQS faaliyetlerini esas olarak ABD'de yürütmekle beraber, şirketin Avrupa'da da sınırlı varlığı bulunmaktadır.

PQS'nin Türkiye'de herhangi bir ortaklığı veya iştiraki bulunmamaktadır. Sınırlı miktardaki satışlarını distribütörü Aytemiz Petrol Ürünleri A.Ş. (Aytemiz) aracılığıyla gerçekleştiren şirket, Aytemiz'le yapmış olduğu sözleşmenin 2003 yılı Şubat ayında feshedilmesinden sonra Türkiye pazarına girmemiştir. Faaliyet gösterdiği dönemde PQS Aytemiz vasıtasıyla, Türkiye pazarında ağırlıklı olarak otomotiv yağları satışı gerçekleştirmiştir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Madeni yağlar sürtünmeyi ve aşınmayı önleme, ısı iletimi, sızdırmazlığın geliştirilmesi veya yabancı maddelerin temizlenmesi gibi işlevlere sahip olup, otomotiv yağları, endüstriyel yağlar, gemi yağları ve uçak yağları olmak üzere dört ana gruba ayrılmaktadır.

Madeni yağ üretimi, baz yağı ile katkı maddesinin harmanlama tesisinde karıştırılması suretiyle gerçekleştirilmekte olup, bu üretim süreci bütün madeni yağ türleri için aynıdır. Dolayısıyla, madeni yağ türlerinin birbirleri arasında oldukça yüksek oranda arz ikamesi bulunmaktadır. Bununla birlikte, madeni yağ pazarında talep ikamesi çok kısıtlı olup, tüketici, ancak çok büyük zaruret hallerinde, kullandığı madeni yağı başka bir madeni yağla ikame etme yoluna gidebilmektedir.

Bu çerçevede, uçak yağları pazarında, PQS ve Shell'in Türkiye sınırları içerisinde faaliyetlerinin bulunmadığı da dikkate alınarak, ilgili ürün pazarları, madeni yağ pazarının alt pazarları olan "otomotiv yağları", "endüstriyel yağlar" ve "gemi yağları" pazarları şeklinde belirlenmiştir

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar, devralma işlemine konu şirketlerin faaliyetleri gözönüne alındığında, tüm ilgili ürün pazarları için, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarıdır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Shell, Shell Nd Company ve PQS arasında 25.3.2002 tarihinde "Birleşme Anlaşması ve Planı" imzalanmıştır. Halka açık bir şirket olan PQS'nin mevcut oy hakkına sahip bütün hisselerinin Shell tarafından satın alınması işlemi, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi kapsamındadır.

Bu işlem çerçevesinde, mevcut durumda Shell grubunun Türkiye'de madeni yağ satışı ile iştigal eden iki şirketinden biri olan The Shell Company of Turkey Limited, PQS ürünlerinin ana dağıtıcısı sıfatını kazanacak ve öncelikle dizel ve benzinli motorlara hitap eden ürünler ile diferansiyel ve dişli yağlarının üretim ve satışını gerçekleştirecektir.

Shell'in, 2002 yılında, Türkiye'de, The Shell Company of Turkey Limited ve Shell Petrol A.Ş. vasıtasıyla ilgili ürün pazarlarında elde ettiği cirolarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 1- İlgili Ürün Pazarlarına İlişkin Ciro Rakamları

CİRO (milyar TL)	The Shell Company of Turkey Limited	Shell Petrol A.Ş.	TOPLAM
Otomotiv Yağları
Endüstri Yağları
Gemi Yağları

Dosya mevcudu bilgilere göre, anılan teşebbüslerin "gemi yağları" pazarındaki pazar payı ve ciroları toplamalarının 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan eşikleri aşmaması nedeniyle, işlem "gemi yağları" pazarı açısından izne tabi değildir.

2002 yılında Shell'in ve rakiplerinin izne tabi ilgili ürün pazarları açısından paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 2- İlgili Ürün Pazarlarına İlişkin Pazar Payları

Firmalar	Otomotiv Yağları	Endüstriyel Yağlar
BP
Castrol
Exxon Mobil
Opet
Petrol Ofisi
Totalfinaelf
Shell
Diğer
PQS

İşlemin tarafları olan teşebbüslerin “otomotiv yağları” pazarındaki pazar payları toplamı (%10,6) 1997/1 sayılı Tebliğ’in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan %25’lik pazar payı eşliğini aşmamakla birlikte, toplam cirolarının 25 trilyon TL’lik ciro eşliğini aşması nedeniyle işlem, “otomotiv yağları” pazarı açısından izne tabidir.

Söz konusu teşebbüslerin, “endüstriyel yağlar” pazarındaki toplam pazar payı ve cirolarının anılan Tebliğ maddesindeki eşikleri aşması nedeniyle işlem, “endüstriyel yağlar” pazarı açısından da izne tabidir.

Mevcut durumda, Türkiye pazarında PQS’in faaliyetinin bulunmaması sebebiyle, söz konusu devralma işleminin, yoğunlaşma artırıcı etkisi olmayacaktır.

Bu çerçevede, ilgili devralma işleminin, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği kanaatine varılmıştır.

I- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Pennzoil-Quaker State Company’nin tüm hisselerinin Shell Oil Company tarafından devralınması işleminin, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna; ancak bu işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde yasaklandığı üzere bir hakim durumun yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı kanaatine varıldığından bildirim konusu hisse devir işlemine izin verilmesine OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.